

Cruxnow.com

«Dacă nu credem că Francisc este tratamentul e doar pentru că nu înțelegem boala», spune responsabilul CL

Interviu

John L. Allen Jr. și Ines San Martin

21 iunie 2017

Chiar dacă mulți catolici, mai ales cei mai conservatori, găsesc adesea că papa Francisc este cam provocator pentru sistem, responsabilul influenței mișcării ecleziiale Comunione e Liberazione afirmă că dacă nu credem că Papa este tratamentul, e doar pentru că nu înțelegem natura bolii pe care o avem de înfruntat în lumea secularizată a post-modernismului.

MILANO – Mai bine decât mulții alții, don Julián Carrón, cel care i-a urmat carismaticului preot italian don Luigi Giussani la conducerea influenței mișcării catolice Comunione e Liberazione, al cărui tărâm originar este cel al celei mai conservatoare lumi catolice, a înțeles că papa Francisc poate reprezenta o zdruncinare pentru sistem.

De asta este un ferm susținător al lui Francisc, și insistă în afirmația lui că dacă nu credem că acest Papă este tratamentul e doar pentru că nu înțelegem natura bolii pe care o avem de înfruntat în lumea secularizată a post-modernismului.

«Uneori nu înțelegem anumite gesturi ale Papei pentru că nu înțelegem în profunzime implicațiile a ceea ce el definește o „schimbare de epocă”», a spus Carrón pentru *Crux* lumea trecută.

«E ca și cum am considera că o tumoră este o simplă răceală, astfel încât ideea de a face un tratament cu chemioterapie ar părea o măsură prea drastică», a adăugat. «Dar odată ce înțelegem natura bolii, ne dăm seama că nu am fi în stare s-o combatem cu aspirină.»

În locuința sa milaneză, printre alte subiecte, Carrón a vorbit cu reprezentanții publicației *Crux* despre ediția în limba engleză a cărții sale *Frumusețea dezarmată (Disarming Beauty)*, carte al cărei subiect central este natura «evenimentului» creștin.

«Schimbările pe care le trăim sunt atât de radicale, atât de fără precedent, încât înțeleg de ce mulți oameni nu înțeleg încă ce anume se întâmplă, sau gesturile papei Francisc», a afirmat. «Dar dacă nu înțelegem aceste gesturi acum, le vom înțelege atunci când ne vom da seama de consecințele pe care le produc.»

Carrón susține că ceea ce s-a întâmplat în modernism e faptul că oamenii au pierdut din vedere ce înseamnă să fie oameni; criza deci este mult mai profundă decât simplul refuz al unuia sau altuia dintre preceptele morale, și de ce este nevoie azi nu sunt anteaționările morale sau argumentele teologice, ci puterea de atracție pe care o are o viață creștină trăită din plin.

«Văd că multe persoane sunt tulburate și stânjenite de Papa, tocmai ca cei care erau așa datorită lui Isus la vremea sa – și mai ales, să ne amintim, persoanele cele mai „religioase”», declară. «De exemplu Fariseii, care nu vedeau întreaga dramă a contextului oamenilor pe care îi aveau în fața lor, voiau un predicator care pur și simplu să le spună oamenilor ce anume trebuie să facă, impunându-le niște greutăți apăsătoare.»

«Toate astea nu ajungeau ca să facă umanitatea să repornească, apoi a venit Isus, care a intrat în casa lui Zaheu fără să-i spună hoț sau păcătos; asta ar fi putut părea o slăbiciune. În schimb nimeni nu l-a provocat pe Zaheu la fel ca Isus», a spus Carrón.

«Toți aceia care îi condamnaseră comportamentul de viață nu îl clintiseră, nici măcar un milimetru, de pe poziția lui. Acel gest complet gratuit al lui Isus a fost cel care a reușit acolo unde ceilalți eșuaseră», a declarat.

Fiind fondată de Giussani, în 1954, Comunione e Liberazione este o mișcare eclezială laică în cadrul Bisericii Catolice; e mai ales răspândită în Italia, dar azi e prezentă în circa optzeci de țări din întreaga lume. A avut admiratori iluștri de-a lungul anilor, printre care papa emerit Benedict al XVI-lea, care a celebrat ceremonia funerară a lui Giussani și care are ca ajutoare în casă câteva femei din grupul CL al *Memores Domini*.

Născut în Spania, și pentru mult timp fiind alături de Giussani, Carrón și-a asumat conducerea Comunione e Liberazione în 2005, după moartea fondatorului.

Departate de a vedea o fractură între Francisc și predecesorii săi, Ioan Paul al II-lea și Benedict al XVI-lea, Carrón insistă afirmând că Francisc întrupează azi „radicalizarea” lui Benedict.

«Spune aceleași lucruri, dar într-o formă care ajunge la oricine, pur și simplu prin gesturi, fără să reducă, din această cauză, în niciun fel, profunzimea celor spuse de Benedict», a afirmat.

În esență, cartea lui Carrón este o sinteză a viziunii vieții creștine propuse de Giussani, așa cum a fost ea amplificată de ulimii trei Pontifi. Ideea cheie este că creștinismul este o «frumusețe dezarmată», adică un mod de a trăi care se impune prin nicio altă putere decât prin forța atracției pe care acesta o are în sine.

«Voiam să arăt că puterea credinței se află în frumusețea ei, în atractivitatea ei. Nu are nevoie de nicio altă putere, de niciun alt instrument sau de circumstanțe deosebite ca să strălucească, așa cum munții nu au nevoie de nimic altceva ca să ne taie respirația.»

Crux: Titlul *Disarming Beauty* este un răspuns explicit la terorismul și la violența de origine religioasă?

Este un răspuns explicit la modul de a vedea credința, pornind de la ceea ce o face să fie unică. Sfântul Paul a definit o dată ce a făcut Dumnezeu întrupându-se, și anume s-a „dezbrăcat” de divinitatea sa, de puterea sa divină. Isus a apărut în istorie dezgolit de orice putere, cu splendoarea adevărului său care emana din persoana sa, din modul său de a acționa, de a privi, de a intra în raport cu ceilalți, din milostivirea sa, din capacitatea sa de a îmbrățișa oamenii și de a împărtăși cu ei viața lor, de a împărtăși rănilor celorlalți. Toată puterea iubirii sale pentru noi a trecut prin „umanitatea sa dezarmată”.

Unul din eseurile din carte a fost scris chiar imediat după atacul de la *Charlie Hebdo* de la Paris; în acesta, dumneavoastră afirmați că provocarea este aceea de a crea un spațiu pentru «o întâlnire reală între propunerile de semnificație, chiar diferite și multiple». Ne puteți explica la ce anume vă referiți?

Foarte mulți oameni sunt în căutarea unei semnificații pentru viața lor, a unei rațiuni pentru a merge la muncă, pentru a întemeia o familie, pentru a înfrunta realitatea, și adesea nu o găsesc și încearcă să scape în diverse moduri. Problema fundamentală e aceasta: într-un moment în care valoarea absolută pentru noi, modernii, este libertatea, singura posibilitate de a nu recurge la forță pentru limitarea libertății celuilalt e să existe un spațiu în care oamenii să se poată întâlni în mod liber, ca să împărtășească semnificația vieții, ceea ce gândește fiecare că înseamnă să să

trăiască din plin. Dacă asta nu se întâmplă, atunci golul care rămâne sfârșește prin a genera conflicte.

Persoanele nu pot trăi fără o semnificație, și dacă rămâne golul, vom sfârși prin a genera oameni care, mai devreme sau mai târziu, vor fi pradă tentației violenței ... acasă, la serviciu, și uneori vor sfârși în terorism. Problema este cum să răspundem la lipsa de semnificație pe care de multe ori o vedem în societatea de azi. Putem s-o scoatem la capăt doar într-o societate liberă, într-un spațiu liber, în care oamenii să se poată întâlni și să se confrunte în privința formelor în care alege fiecare să trăiască, și în privința felului în care se pot face alegeri diferite.

Dumneavoastră spuneți că experimentăm o «profundă criză a umanului». Credeți că și papa Francisc are aceeași percepție, și cum vi se pare că încearcă el să-i răspundă?

El este profund conștient de faptul că prima chestiune se referă la natura crizei, pentru că ea este adesea redusă pur și simplu la o criză economică, la o problemă de valori, în timp ce ea este mult mai profundă. Se referă la ceea ce ne face oameni, la pasivitatea pe care o vedem în mulți tineri care par că nu au motivație nici măcar ca să își ia zborul din cuib...

E ceea ce Giussani chema «efectul Cernobîl», corect? E ca și cum niște radiații ar fi golit oamenii de semnificație.

Exact, această golire a umanității, care îi face pe oameni incapabili să simtă un interes adevărat pentru ceva. Este o problemă care își are rădăcina în indiferență, în apatie. Mult prea des încercăm să răspundem la asta cu niște reguli, cu niște proceduri, ca să încercăm cel puțin să limităm violența care adesea ia naștere din această indiferență. Dar toate acestea le răspund consecințelor, nu merg la rădăcina problemei. Atâta vreme cât nu răspundem la nevoile reale ale oamenilor, trezindu-le din nou capacitatea de a găsi o semnificație care să facă viața trăibilă, în mod inevitabil nu vom răspunde la natura reală a crizei, ale cărei rădăcini se află în această reducere a semnificației omului.

Acesta este motivul pentru care sunt optimist, pentru că sunt convins că creștinismul poate oferi contribuția lui cea mai mare tocmai în acest context. Cristos a început totul întâlnind niște oameni care, uitându-se la el, s-au trezit spunând: «Nu am văzut niciodată așa ceva», și l-au urmat. Nu exista o alternativă la prezența sa, și acea întâlnire a fost începutul celei mai mari revoluții a istoriei. Singura problemă e dacă suntem conștienți de ce har incredibil avem noi, creștinii.

Cum, după părerea dumneavoastră, papa Francisc duce mai departe această idee a credinței ca experiență care se bazează pe o întâlnire?

El este în stare s-o prezinte în lumea cea mai simplă, prin gesturile pe care le face, prin atenția lui față de persoane, prin modul în care vorbește cu oricine. Conduce oamenii la înțelegere prin modul cel mai simplu, prin gesturi, în același fel prin care Isus se făcea înțeles prin gesturi.

E greu să-i faci pe oameni să înțeleagă toate dimensiunile fenomenelor ca imigrația, de exemplu, dar atunci când el a mers la Lampedusa a făcut ca totul să fie vizibil într-o clipă, era imposibil să nu înțelegi ce anume spunea. Ne-a făcut să simțim dorința de a înțelege de unde veneau toate acestea. Același lucru se întâmplă atunci când se apropie de cineva care are probleme de muncă, sau care are nevoie de iertare. E ca și Isus, care se afla în fața tuturor rănilor vremurilor sale și răspunde la acele răni.

Totuși ar părea că unii nu îl înțeleg pe Papa, sau poate nu sunt de acord cu el. Ați pomenit de Lampedusa ... primarul, care era renumit în toată lumea pentru acțiunea sa de primire a refugiaților, tocmai a pierdut alegerile, ieșind pe locul trei.

Schimbările pe care le trăim sunt atât de radicale, atât de fără precedent, încât înțeleg de ce mulți oameni nu înțeleg încă ce anume se întâmplă, sau gesturile papei Francisc. Dar dacă nu

înțelegem aceste gesturi acum, le vom înțelege atunci când ne vom da seama de consecințele pe care pe produc.

Dacă vom începe cu adevărat să luăm în serios problema imigrației, problema sărăciei, dificultatea multor oameni răniți, singuri, care au nevoie de îndurare, asta va duce la o anumită climă socială, și atunci vom vedea consecințele, într-un mod pe care nici măcar nu ni-l închipuim. De exemplu, atunci când Papa folosește termenul «ziduri», se referă la situații care doar în urmă cu zece sau cincisprezece ani ar fi fost inimaginabile. Vreau să spun, un zid în inima Europei la mai mult de douăzeci de ani de la căderea zidului de la Berlin?

Capacitatea noastră de a-l înțelege [pe Papa] depinde de capacitatea noastră de a înțelege natura provocării pe care o avem în fața noastră. Uneori nu înțelegem anumite gesturi ale Papei pentru că nu înțelegem în profunzime implicațiile a ceea ce el definește prin sintagma „schimbare de epocă». E ca și cum am considera că o tumoră este o simplă răceală, astfel încât ideea de a face un tratament cu chemioterapie ar părea o măsură prea drastică. Dar odată ce înțelegem natura bolii, ne dăm seama că nu am fi în stare s-o combatem cu aspirină.

În carte, dumneavoastră treceți cu dezinvoltură de la citarea lui Ioan Paul al II-lea la Benedict, la Francisc. Adesea acești trei Papi sunt puși în contradicție unul cu celălalt, dar dumneavoastră se pare că vedeți o mare continuitate între ei.

Văd o mare armonie, chiar dacă fiecare dintre ei a trebuit să înfrunte vremuri diferite. Este ceea ce creștinismul a făcut dintotdeauna. Fiecare a înfruntat un cumul de condiții istorice în care viața creștină era chemată să se dezvolte, și fiecare epocă aduce un ansamblu de provocări la care creștinismul este chemat să răspundă în mod concret. Ioan Paul al II-lea a uimit pe toți cu capacitatea lui de a comunica. Părea greu să găsești pe altcineva ca el, și apoi a venit Benedict, care i-a atins pe toți cu inteligența lui, capacitatea lui de discernământ și de a pune în lumină anumite teme într-o lume în care nimeni altcineva nu ar fi putut-o face.

După Benedict, încă o dată părea că nu poate fi nimeni altul ca el. În schimb a venit un Papă care, după părerea mea, este radicalizarea lui Benedict. Spune aceleași lucruri, dar într-o formă care ajunge la oricine pur și simplu prin gesturi, fără să reducă din această cauză, în niciun fel profunzimea celor spuse de Benedict. Mi se pare că toți trei au mers la rădăcina lucrurilor, nu au rămas la suprafață, ci au mers la esența celor care se întâmplau concret în vremea lor.

În acest sens, există o armonie care impresionează și mulți laici, și este capacitatea pe care pare să o aibă Biserica de a-și aduce o contribuție nouă și originală pentru înfruntarea noilor provocări pe care le are în față. Avem un exemplu foarte elocvent în acești trei papi: fiecare dintre ei, la vremea sa istorică, a știut să răspundă la provocările aceluia moment.

Dumneavoastră nu vă plac etichetele politice, dar știți bine că Comunione e Liberazione are o mare reputație în Biserică, mai ales printre catolicii cei mai „conservatori”. Unii dintre ei sunt azi îngrijorați în privința papei Francisc, cred că el „reduce” oarecum lucrurile, punând de-o parte sau minimalizând doctrina tradițională. Ce ați vrea să le spuneți pentru a-i liniști?

Primul lucru pe care l-aș spune este că trebuie să pornim de la recunoașterea adevăratei naturi a provocării pe care o avem în fața noastră. Nu putem înțelege pe deplin acțiunea papei Francisc, dacă nu înțelegem natura a ceea ce se întâmplă, această «schimbare de epocă». Dacă diagnosticul nostru nu ține cont de asta, nu vom putea surprinde importanța anumitor gesturi ale acestui Papă. Dacă vom începe să înțelegem profunzimea crizei, însă, ne vom lărgi orizonturile și vom începe să vedem anumite gesturi ca răspunsuri profetice la această situație nouă.

Văd că multe persoane sunt tulburate și stânjenite de Papa, tocmai ca cei care erau așa datorită lui Isus la vremea sa – și mai ales, să ne amintim, persoanele cele mai „religioase”. De exemplu

Fariseii, care nu vedeau întreaga dramă a contextului oamenilor pe care îi aveau în fața lor, voiau un predicator care pur și simplu să le spună oamenilor ce anume trebuie să facă, impunându-le niște greutăți apăsătoare. Toate astea nu ajungeau ca să facă umanitatea să repornească, apoi a venit Isus, care a intrat în casa lui Zaheu fără să-i spună hoț sau păcătos; asta ar fi putut părea o slăbiciune. În schimb nimeni nu l-a provocat pe Zaheu la fel ca Isus, doar pentru că a intrat în casa lui. Toți aceia care îi condamnaseră comportamentul de viață nu îl clintiseră, nici măcar un milimetru, de pe poziția lui. Acel gest complet gratuit al lui Isus a fost cel care a reușit acolo unde ceilalți eșuaseră.

De ce anume e nevoie pentru a schimba o societate ca cea în care trăim? De metoda pe care Isus a folosit-o cu Zaheu. [Cu papa Francisc] trebuie să ne amintim de modul în care mulți oameni de bună-credință, în mod sincer religioși, au reacționat în fața lui Isus. Pentru ei, modul cu care acționa Isus era un fel de scandal, în sensul cel mai deplin al termenului, un obstacol în calea credinței.

Spuneți că acei credincioși catolici care îl critică pe papa Francisc, de exemplu cu privire la *Amoris Laetitia*, nu au înțeles ce anume este în joc în cultura de azi?

Cred că nu. Cred că ceea ce lipsește azi este o înțelegere profundă a provocării pe care trebuie să o înfruntăm pe plan uman. Uneori criticii ar vrea ca Papa să repete anumite fraze, anumite concepte, dar acestea sunt goale pentru mulți oameni, și sunt așa de mult timp. Sau ar vrea niște reguli de urmat, ca și cum asta ar putea vindeca omul, sau ar putea conduce pe cineva spre a „verifica” credința în propria experiență. Problema pe care o avem cu toții, inclusiv noi, este că adesea nu suntem în stare să le transmitem colegilor noștri de muncă, pritenilor noștri, încrederea în viitor. Doar dacă vom da dovadă de îndrăzneală în recunoașterea situației, fără să simțim veșnic nevoia de a ne apăra, poate că așa vom învăța ceva.

E limpede că ceea ce îi preocupă pe mulți este faptul că atunci când Isus l-a întâlnit pe Zaheu, punctul principal era acela de a-l face să își schimbe inima. Azi, unora li se pare că Papa, și împreună cu el anumiți preoți și episcopi, se implică într-o „întâlnire” fără aceeași expectativă de a exista o convertire de la greșeli.

Convertirea nu depinde de gest, depinde de noi. Atunci când mergem să întâlnim un hoț, noi ducem sinele nostru la acea întâlnire. Isus nu a avut nicio problemă să meargă acasă la Zaheu, fără să aibă nevoie să-i explice toată teologia lui sau regulile morale. A mers pentru că adevărul se întrupa în persoana sa. Problema este: ce fel de oameni întâlnesc cei care ne întâlnesc? Dacă ceea ce întâlnesc în noi e pur și simplu un manual de lucruri de făcut, îl cunosc deja și nu sunt în stare să le aplice. Dar dacă au în fața lor o persoană care le oferă iubire, vor începe să-și dorească să urmeze acea persoană și să fie ca ea, care e ceea ce s-a întâmplat cu Isus.

Cred că mulți ar fi de acord asupra faptului că nu e nevoie să pornim de la reguli, dar ceea ce îi preocupă pe oameni e dacă vom ajunge vreodată la ele.

Dacă cineva se îndrăgostește, la un moment dat asta se întâmplă în mod natural. Când cineva se căsătorește, și e într-adevăr îndrăgostit, e natural să-și dorească să curețe în casă, să gătească un prânz bun, și așa mai departe. Problema de azi este că oamenii nu mai întâlnesc pe cineva pentru care să merite să se implice atât de mult. Un cod etic nu e acest gen de întâlnire.

În mod concret, foarte mulți, inspirându-se din papa Francisc, afirmă azi că Biserica trebuie să însoțească lumea LGBT, de exemplu, sau credincioșii divorțați recăsătoriți civil, și noi facem asta în mod frecvent. Dar ceea ce spun critici este: toate astea n-ar trebui să ajungă în punctul de a le spune că de fapt comportamentul lor trebuie să se schimbe?

Voi răspunde cu un exemplu. Mult prea des ne gândim că alternativa este aceea de a nu zice nimic sau de a fi ambiguu. Eu am cunoscut un grup de cupluri, familii, în care sunt cam 18 sau 20

de familii; niciunul dintre aceste cupluri nu era căsătorit, din diferite rațiuni, uneori chiar de înțelese. Unele familii, care aparțineau de Comunione e Liberazione, au început să petreacă timp cu aceștia, fără să spună nimic cu privire la situația lor „neregulamentară”. Cu trecerea timpului, s-au căsătorit cu toții! Au avut în fața lor niște oameni care trăiau viața de familie într-un mod care nu îi puteau lăsa indiferenți. La sfârșit, s-au căsătorit toți nu pentru că cineva le-a explicat regulile sau doctrina creștină despre căsnicie, ci pentru că nu voiau să piardă ceea ce vedeau că trăiesc celelalte familii.

În creștinism, adevărul a devenit trup. Singurul mod pe care îl avem ca să înțelegem până la capăt acest adevăr devenit trup este prin întâlnirea și privirea unui martor. Toată liturghia de Crăciun se referă la plinătatea lui Dumnezeu care devine vizibil. Dacă nu ar fi devenit vizibil, n-am fi înțeleși ... aceasta este marea provocare.

E inutil să îi întrebăm pe alții dacă ei sunt tot ceea ce ar trebui să fie. Adevărata problemă este: noi suntem martori convinși ai credinței? Mai credem încă în frumusețea dezarmată a credinței? Cineva care e îndrăgostit știe ce să facă, și cineva se îndrăgostește întâlnind pe cineva. Asta e ceea ce face din experiența lui Isus o „revoluție coperniciană” pentru umanitate.

***

Recent, Rod Dreher a susținut că creștinii ar trebui să abandoneze războaiele culturale în Occident pentru că le-au pierdut deja, și tot ce mai putem spera este «opțiunea Benedict», adică păstrarea unor mici insule de credință într-un context cultural ostil și decadent. Mi se pare că dumneavoastră susțineți că ar trebui să lăsăm în urmă războaiele culturale, fără să renunțăm la acele poziții, dar pentru un motiv diferit.

Desigur, categoric. M-a impresionat întotdeauna contradicția dintre încercarea de a transforma creștinismul într-o religie civilă și încercarea de a-l face ceva complet privat. Pentru mine e ca și cum aș încerca să corectez planul lui Dumnezeu. Mă întreb, cine ar fi pariat vreodată că Dumnezeu ar fi început să i se comunice lumii prin chemarea lui Avram? Era modalitatea cea mai neverosimilă, debusolantă de a proceda pe care și-ar fi putut-o imagina cineva.

Alegerea nu se poate reduce la cea dintre războaiele culturale și un creștinism golit de conținut, pentru că niciuna dintre aceste două ipoteze nu are nicio legătură cu Avram și istoria salvării. Avram a fost ales de Dumnezeu ca să înceapă să introducă în istorie un mod nou de a trăi, care să poată, în timp, să genereze o realitate vizibilă în stare să facă viața demnă, plină.

Dacă Avram ar fi azi aici, în contextul nostru de minoritate, și ar merge la Dumnezeu să-i spună: «Nimeni nu mă ascultă», ce i-ar spune Dumnezeu? Știm foarte bine ce i-ar spune: «De asta te-am ales, ca să începi să introduci în realitate o prezență care să fie capabilă să arate – chiar dacă nimeni nu crede – că eu voi face din tine un popor atât de numeros încât descendența ta va fi atât de numeroasă ca stelele de pe cer».

Când El l-a trimis pe fiul său în lume, dezbrăcat de puterea sa divină, ca să devină om, a făcut același lucru. Așa cum a spus sfântul Paul, el a venit ca să ne dea capacitatea de a trăi viața într-un mod nou. Asta e ceea ce generează o cultură nouă. Întrebarea pentru noi este dacă situația în care ne aflăm azi ne oferă oportunitatea de a găsi originea planului lui Dumnezeu sau nu.

Dumneavoastră pareți destul de optimist în privința faptului că asta ar fi posibil.

Absolut. Sunt total optimist, tocmai datorită naturii credinței. Optimismul meu se bazează pe natura experienței creștine. Nu depinde de capacitatea mea de a citi realitatea, de diagnosticul meu asupra contextului sociologic. Problema e că pentru a fi în stare să repornim de la acest punct de plecare categoric original, trebuie să revenim chiar la rădăcinile credinței, la ceea ce a spus și a făcut Isus.

Dacă există un motiv de pesimism, acela e faptul că de prea multe ori am redus creștinismul fie la o serie de valori, la o etică, fie pur și simplu la un discurs filosofic. Asta nu e deloc atrăgător, nu are forța de a fascina pe nimeni. Oamenii nu sesizează în asta forța de atracție a creștinismului. Dar tocmai pentru că situația pe care o trăim azi e atât de dramatică, din toate punctele de vedere, în mod paradoxal e mai ușor de propus noutatea creștinismului.

Dacă ne uităm la Europa de azi, în momentul de față crește o generație care de fapt nu a fost implicată în vechile bătălii care au văzut opoziția dintre religie și secularism; sunt oameni crescuți într-o cultură complet post-religioasă, și în consecință, adesea privesc acest fenomen nu cu animozitate, ci mai degrabă cu curiozitate. Toate acestea configurează oare o nouă fază pentru evanghelizare?

Da, există o nouă fază. Întrebarea este dacă noi, creștinii, vom ști să exploatăm avantajul acestei oportunități ca să înțelegem noi, în primul rând, ce anume este cu adevărat credința, ce anume înseamnă să fim creștini, de ce a fi creștini ar trebui să fie interesant pentru noi și pentru ceilalți. Trebuie să aprofundăm acest punct independent de preocuparea pentru cifre, și să ne proiectăm exclusiv pe plinătatea experienței pe care Cristos o aduce în viața noastră.

Mă gândesc la o expresie pe care Giussani o folosea mult, vorbind despre credință; spunea: «Credința este o experiență prezentă, în care găesc, în experiența mea personală, confirmarea convenienței sale umane». Fără asta, credința nu va fi niciodată în stare să reziste într-o lume în care totul spune contrariul față de ceea ce zicem noi.

Deci strategia dumneavoastră pentru evanghelizare, la începutul celui de-al XXI-lea secol, este a trăi credința în așa mod încât această «experiență de confirmare» să poată exista, și apoi, încet încet, să-i introduceți și pe alți în această formă de viață?

Atunci când un creștin trăiește credința cu acest tip de bucurie, cu această plinătate, e evident că atunci când merge la serviciu, sau e cu prietenii, sau e la aeroport, ceilalți văd în el această noutate. Dacă ajungi la muncă la ora 8 dimineața, și la locul de muncă găsești pe un coleg care cântă, care te îmbrățișează și împărtășește cu tine slăbiciunile tale și greutatea tale, îți vine să te întrebi: «Ce te face să vii la lucru cântând, la ora 8 dimineața?».

Asta comunică mult mai mult creștinismul decât multe alte lucruri, mai mult decât toate motivațiile etice, pentru că atunci când cineva vede așa ceva, îi vine să se întrebe în mod natural: «De unde vine această bucurie? De unde vine această plinătate de viață?». Cineva poate nu se gândește imediat că originea acestei fericiri se numește Isus Cristos, că se numește credință. Dar atunci când începi să înțelegi că această modalitate surprinzătoare de a trăi în lumea reală, așa fericit, așa bucuros, își are rădăcina în credință, atunci devine interesant.

Creștinismul, în sinteză, se comunică trăindu-l. T.S. Eliot a spus o dată: «Unde este viața pe care am pierdut-o trăind?». Pentru noi e contrariul; noi câștigăm viața trăind în credință. Dacă nu va fi așa, nu vom fi interesați pentru nimeni, nici măcar pentru noi. Cu alte cuvinte, Biserica este cea care a abandonat umanitatea, sau e umanitatea cea care a abandonat Biserica?

Propunerea nu a unei serii de teorii, ci a unei modalități de viață?

E o experiență de viață.

Papa Francisc vorbește des despre crearea unei «culturi a întâlnirii», și conceptul de întâlnire era fundamental și pentru Giussani. Privind Biserica azi, care sunt exemplele unei «culturi a întâlnirii» care ating cel mai mult?

Mă impresionează mereu exemplele de creare a unor spații de întâlnire între persoane complet diferite. De exemplu, aici la Milano, noi [Comunione e Liberazione] administrăm un after-school, un centru, în care grupuri de profesori – unii aparținând Mișcării, alții nu – oferă din timpul lor liber ca să ajute copiii care au probleme la școală. Printre copii sunt italieni, imigrați, credincioși de diferite religii, mai mult catolici și musulmani, și acolo e vizibil un spațiu de întâlnire. Vin din situații foarte diferite, și găsesc un loc în care umanitatea lor renaște.

Odată, un băiat a venit cu o bardă de oțel în rucsac; în circumstanțe diferite ar fi fost tratat ca un terorist. Dar stând cu oamenii aceia, s-a eliberat de toată agresivitatea lui, și chiar a devenit unul dintre responsabilii inițiativei. Aceasta e forța întâlnirii.

Cunoașteți și exemple în afara mișcării?

Ei bine, evident nu cunosc întreaga lume, dar unele exemple vi le pot da. Frecventez uneori unele parohii din Roma și Milano, și se poate vedea cât de mult este viu acest spirit al întâlnirii în aceste parohii. Cunosc un preot aici, la Milano, care ține legătura cu câțiva deținuți. Are o capacitate impresionantă de a intra în raport cu ei, într-un mod care îi ajută să își reconstruiască viața.

Apoi este experiența APAC-urilor din Brazilia, această rețea de închisori care nu au paznici și nu au arme, în care indicele de recidivă, care în închisorile normale este de circa 80%, coboară la 15%. Ne-am putea gândi că este o iluzie, că de fapt așa nu se face altceva decât că se încurajează criminalitatea. Dimpotrivă, este un exemplu a ceea ce se întâmplă atunci când există o întâlnire reală. Tot ceea ce merge împotriva adevăratei umanități, mai devreme sau mai târziu, dispare.

De exemplu, era un deținut care fugise dintr-un număr indefinit de închisori, și care, din întâmplare, a ajuns într-un astfel de APAC, și nu a mai încercat să fugă. Un judecător a rămas așa de impresionat de această poveste încât a vrut să meargă la închisoare să-l întrebe: «De ce nu ai încercat să fugi?». Și deținutul i-a răspuns: «Pentru că de iubire nu fugi».

Uneori problema noastră este că nu mai credem în anumite lucruri. De fapt ne gândim că orice altă soluție, chiar și violentă, ar fi mai eficientă decât puterea iubirii.

Spuneți că de fapt, la urma urmei «realismul» nostru nu este chiar atât de realist?

Asta e sigur. Am considerat de la sine înțeles că anumite lucruri sunt o iluzie, și am pierdut unica oportunitate de a merge cu adevărat în profunzimea inimii fiecăruia. Încă o dată, asta e ceea ce mă face optimist – credința este eficientă!

Cum a spus papa Benedict al XVI-lea în urmă cu câțiva ani, oare azi mai există încă vreo oportunitate pentru creștinism, în această lume? A răspuns că da, pentru că inima omului are nevoie de ceva ce doar Cristos poate da. Capacitatea de a corespunde adevăratei dorințe fundamentale a omului este ceea ce va face atrăgător creștinismul.

Dumneavoastră păreți să spuneți și că trebuie să avem curaj în acest sens, să nu ne fie frică să provocăm opinia comună a acestei lumi.

Lucrul cu care nu ne putem mulțumi este un creștinism redus, un pic ambiguu, gândindu-ne că aceasta ar fi calea de a-i întâlni pe toți. Nu, trebuie să-l trăim cu curaj, din plin, trebuie să fim convinși, cu aceeași îndrăzneală cu care Isus a intrat în casa lui Zaheu, fără să cenzureze în vreun fel lucrurile pe care acesta le făcuse, ci a intrat dezarmat, răspunzând la ceea ce Zaheu avea în inimă. Din punct de vedere istoric, aceasta este o metodă absolut nouă. Isus l-a uimit pe sfântul Paul în același mod în care ne uimește pe noi.

Nu există nimic care să provoace inima unui om mai mult decât un gest ca acesta, un gest absolut surprinzător.

Un concept cheie al lui Giussani, pe care dumneavoastră îl repetați de-a lungul întregii cărți, e faptul că credința este un «eveniment». Puteți explica ce înseamnă și de ce este atât de important?

Că credința este un eveniment înseamnă că viața cuiva se schimbă atunci când întâlnește un fapt, așa cum li se întâmplă lui Ioan și Andrei atunci când îl întâlnesc pe Isus. Realitatea unui fapt întâmplat nu poate fi evitată, nu poate fi ștearsă. Să ne gândim la sfântul Paul, care era un persecutor al creștinilor, încerca să-i elimine; întâlnirea cu Cristos cel viu a revoluționat modul său de a gândi.

E ca scena descrisă de Manzoni în *Logodnicii* ... experiența întâlnirii cu cineva atât de capabil de iertare a fost atât de surprinzătoare încât a fost imposibil să nu se abandoneze în forța ei de atracție. Atunci când cardinalul îl salută pe Cel-fără-nume și acesta îi spune: «Dacă voi reveni? Când mă veți refuza, voi rămâne cu încăpățănare în fața ușii dumneavoastră, la fel ca săracul. Am nevoie să vă vorbesc! Am nevoie să vă aud, să vă văd! Am nevoie de dumneavoastră!».

Acesta e tipul de experiență tulburătoare care schimbă viața, aceasta este credința. [Personajul cardinalului din *Logodnicii* e inspirat de figura cardinalului Federico Borromeo de Milano, 1564-1631.]

Papa Benedict a spus întotdeauna că la originea creștinismului nu se află o doctrină, o învățătură, ci întâlnirea cu Cristos. Forma «evenimentului» creștin e această întâlnire, nu în mod virtual și doar ca propunere a cuiva oarecare. Nu, este o întâlnire atât de puternică încât nu vrei s-o pierzi pentru restul vieții.

Obiectivul cărții dumneavoastră este să retreziți conștientizarea acestui eveniment?

Desigur. Problema este cum să le comunicăm persoanelor acest eveniment. E la fel ca experiența iubirii, a îndrăgostirii ... nu se întâmplă pentru că se vorbește despre ea, se întâmplă pentru că cineva se îndrăgostește.

La un moment dat dumneavoastră scrieți că scopul comunității – poate referindu-vă la Comuniona e Liberazione, dar și în general la Biserică – e acela de a genera «adulți în credință». Ce vreți să spuneți prin asta?

Vreau să spun oameni care sunt regenerați de faptul că participă la comunitatea creștină, în sensul că dobândesc o nouă capacitate de a aborda realitatea, o nouă capacitate de a fi liberi într-un mod diferit de cum erau înainte. E o nouă capacitate de a le transmite celorlalți un sentiment de uimire. Dacă creștinismul nu e în stare să genereze un nou tip de persoane, atunci va rămâne separat de viața lor.

Nu există nimic mai determinant, la momentul actual, precum capacitatea de a genera adulți în credință, adulți care trăiesc cu libertate printre ceilalți și care pot mărturisi credința nu doar atunci când merg la biserică sau participă la vreo activitate „diferită” față de viața cotidiană, ci în concretețea muncii lor și a vieții lor.

E nevoie de oameni care să poată duce noutatea credinței în inima lumii, care să suscite întrebarea: «Dar de unde vă luați această noutate, această proșpețime? Ce se află în spate?». Capacitatea de a răspunde la această întrebare va conduce în mod natural persoanele la ceva mai mare și mai bun.

Aceasta este o mărturie reală de credință... chiar dacă ceilalți nu ajung să identifice numele lui Cristos, simplul fapt că se uită la acea persoană face imposibil să nu vrei să înțelegi ce anume o face așa. Vor dori să știe cine este al „treilea”, și asta este o mărturie.

Doar o mărturie adevărată poate face vizibil și tangibil evenimentul credinței ... capacitatea de a face ca credința să fie ceva rezonabil pentru oameni se poate naște doar dintr-o experiență concretă a credinței, a unui «eveniment». Asta este ceea ce permite ca cineva să nu se teamă că nu este înțeles, și să poată rezista ispitei de a reduce creștinismul la ceva altceva.

Vă întreb un lucru: de ce noi ne gândim uneori că, pentru a face comprehensibil un gest gratuit, acesta ar trebui să fie redus la ceva altceva, ar trebui să fie mai puțin gratuit? Cu cât e mai gratuit, cu atât ar putea fi mai atrăgător și mai surprinzător, nu? Nu trebuie să reducem lucrurile ca să fie înțelese.

Uneori ne gândim că dacă cineva nu are credință, trebuie să reducem lucrurile ca să le înțeleagă. Dar este într-adevăr contrariul – cu cât un gest este mai gratuit, cum ar fi iertarea cuiva pentru o jignire în loc de a-i răspunde cu aceeași monedă, cu atât mai mult va uimi radical persoana. Nu înseamnă că trebuie să reducem, să voalăm lucrurile, ca să evităm scandalizarea ... nimeni nu s-a scandalizat vreodată că a fost iertat.

În ultima pagină a cărții, scrieți că bucuria e ca floarea de cactus. Ce înseamnă?

Credința introduce în viață o atractivă care în același timp ne atrage spre ea, dar nu ne lasă singuri. Nimic nu provoacă mai mult o persoană decât ceva care răspunde în mod deplin la toate expectativele sale. Nimic nu transformă radical viața ca împlinirea tuturor acestor promisiuni! Iată de ce credința este ca un cactus ... e foarte frumos, ne atrage la sine, dar în același timp împunge. O putem accepta sau refuza, dar nimic nu transformă și nu tulbură viața cu aceeași forță.

Am putea spune că această carte este o încercare de a exprima viziunea evanghelizării care a luat naștere cu Giussani și care a fost amplificată de ultimii trei Pontifi?

Pentru mine, răspunsul este da.